

NOTA VAN TOELICHTING

(10-5-2012)

Dit besluit wijzigt het Handelsregisterbesluit 2008 en het Financieel besluit handelsregister en strekt ertoe de volgende zaken te regelen: de opname in het handelsregister van de naam van de berichtenbox van ondernemingen; aanpassingen in verband met de Wet flexibilisering BV-recht; gerechtelijke instanties inzage te geven in afgeschermdde woonadressen zoals het privé-adres van bestuurders van rechtspersonen en de termijn vast te stellen waarbinnen de betaling moet worden gedaan voor producten en diensten uit het handelsregister. Daarnaast herstelt het enkele wetstechnische leemten en gebreken in artikel II, onderdeel A.

De berichtenbox voor bedrijven (en rechtspersonen) is een beveiligd e-mailsysteem waarmee ondernemers digitaal berichten kunnen uitwisselen met Nederlandse overheidsinstanties (de Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen). De naam van de berichtenbox of de berichtenboxnaam is het unieke elektronische adresgegeven binnen het systeem van de berichtenbox, te vergelijken met een e-mailadres. De berichtenbox is bedoeld voor ondernemers die gevestigd zijn in de Europese Economische Ruimte (EER) - dus ook in Nederland - en die hun diensten in Nederland willen aanbieden. De berichtenbox voor bedrijven is te vinden op www.berichtenbox.antwoordvoorbedrijven.nl. Via deze berichtenbox kunnen bedrijven berichten versturen die betrekking hebben op procedures die vallen onder de Dienstenwet. Deze procedures zijn te vinden in de Regeling indicatieve vaststelling reikwijdte dienstenwet. Daaronder vallen bijvoorbeeld de aanvraag voor een omgevingsvergunning, maar ook graafmeldingen. Voor enkele vormen van elektronische communicatie is de berichtenbox de enige vorm waarbij de overheid het ontvangen bericht in behandeling neemt.

De berichtenbox is bedoeld voor communicatie van bedrijven naar overheden en vice versa en kan (nog) niet gebruikt worden voor communicatie van bedrijven onderling of van bedrijven naar consumenten.

Het in het handelsregister opnemen van hun elektronische adres, de naam van de berichtenbox, stelt bedrijven in staat zich beter langs elektronische weg te identificeren. Dat stelt overheden in staat om berichten langs een meer betrouwbare weg dan thans beschikbaar is naar bedrijven te zenden en vice versa.

De gerechtelijke instanties krijgen, op grond van de aanvulling van artikel 51, eerste lid, van het Handelsregisterbesluit 2008, inzage in de voor derden afgeschermdde woonadressen zoals die van bestuurders en andere functionarissen van rechtspersonen. Gerechtelijke instanties hebben voor de uitvoering van de aan hen toevertrouwde publieke taak in een beperkt aantal gevallen het privéadres van functionarissen en bestuurders nodig. Te denken valt aan betekening van vonnissen of toezending van nagekomen stukken. De aanpassing van artikel 51, eerste en derde lid, betreft een inperking van de persoonlijke levenssfeer die op grond van artikel 8, tweede lid, van het Europees verdrag inzake de rechten van de mens gerechtvaardigd is. De rechtvaardigingsgrond is met name te vinden in "bescherming van rechten [...] van anderen" van dat lid. De inperking is, op zichzelf, erg beperkt en is proportioneel gegeven de reeds genoemde belangen. Misbruik van de bevoegdheid wordt voorkomen doordat per raadpleging van het handelsregister betaald dient te worden. Op grond van deze overwegingen is besloten de genoemde partijen op te nemen in de opsomming van artikel 51, eerste lid, van het Handelsregisterbesluit.

Op grond van het (nieuwe) vierde lid van artikel 50 van de Handelsregisterwet 2007 wordt bij algemene maatregel van bestuur de betalingstermijn voor de inzage of verstrekking van gegevens uit het handelsregister vastgesteld. Het nieuwe artikel 4a van het Financieel besluit handelsregister voorziet daarin. Uitgangspunten bij dat artikel zijn dat de online verstrekking en inzage een onmiddellijke betaling vergt. Het zelfde geldt voor producten die aan de balie besteld worden. Voor overige producten, zoals op maat gemaakte gegevens en wijzigingsabonnementen wordt de betalingstermijn vastgesteld op vier weken. Het gaat bijvoorbeeld om telefonisch gevraagde uittreksels die per post worden gezonden.

ADMINISTRATIEVE LASTEN EN VASTE VERANDERMOMENTEN

Indien een ondernemer de naam van zijn berichtenbox wil laten inschrijven, kost dat slechts enkele minuten. Het gaat hier om het versturen van een zeer eenvoudige schriftelijke aanvraag en het verzenden van een bericht via de berichtenbox. Bij een geschatte tijd van 10 minuten voor een aanmelding, en een uurtarief van € 37,-, komt dit uit op € 6,17 per bedrijf. De inschrijving van de naam van de berichtenbox is niet verplicht. Het is niet precies bekend hoeveel bedrijven jaarlijks van deze mogelijkheid gebruik zullen maken. Voor deze berekening is er van uitgegaan dat dit er jaarlijks ongeveer 70.000 zullen zijn. De jaarlijkse administratieve lasten bedragen hiermee ongeveer € 400.000.

De wijzigingen van artikel I, onderdeel C, brengen een geringe administratieve lastenverlichting met zich mee. Jaarlijks geeft ongeveer 10% van de 55.000 BV's met verschillende soorten aandelen een mutatie op van de aandelen-verdeling. De lastenverlichting die gepaard gaat met het vervallen, wordt geschat op 10 minuten maal een uurtarief van € 37,- maal 5.500 mutaties is € 34.000,-. BV's met niet volgestorte aandelen vormt 1 promille van de totale populatie aan BV's (800.000). Ongeveer 10 procent van BV's met niet-volgestorte aandelen (800 in totaal) per jaar heeft een mutatie (80 mutaties maal 10 minuten maal € 37,- per uur). De lastenverlichting van het niet langer opgeven van die mutaties komt daarvoor op ongeveer € 5000,-. De overige wijzigingen hebben geen effect voor de administratieve lasten.

Deze wijziging wijkt af voor wat betreft de publicatietermijn en de datum van inwerkingtreding van het kabinetsbeleid inzake vaste verandermomenten voor artikel I, onderdeel D, en artikel II. Het kabinetsbeleid staat deze uitzondering toe op grond van de onevenredige benadeling van de genoemde partijen in onderdeel c (uitzonderingsgrond II). Daarnaast vergen artikelen I, onderdelen A en B, en II een snelle inwerkingtreding onder de uitzonderingsgrond van reparatieregelgeving. Voor artikel I, onderdelen A en B geldt dat de inwerkingtreding gecoördineerd moet worden met het oog op de ICT-aanpassingen en de noodzakelijke aanpassingen bij enkele gebruikers. Vandaar dat de inwerkingtreding op een concrete datum plaatsvindt. De wettelijke basis voor artikel II van dit besluit is in werking getreden per 9 februari 2012 en schrijft de invulling ervan bij algemene maatregel van bestuur voor. Een inwerkingtreding per 1 januari 2013 zou betekenen dat een lacune onnodig lang blijft bestaan met onevenredige nadelen voor de kamer van koophandel. Het betreft voor deze aspecten dus uitzonderingsgrond II onder het kabinetsbeleid.

ARTIKELEN

ARTIKEL I

Onderdelen A en B

Grondslag artikel 51 Handelsregisterwet 2007

In artikel 51 van de Handelsregisterwet 2007 wordt een grondslag gegeven voor een algemene maatregel van bestuur waarin onderwerpen geregeld of nader geregeld kunnen worden. De grondslag kent de beperking dat het moet gaan om de goede uitvoering van de wet of een bindend besluit van een Europese instelling. Van deze grondslag is gebruik gemaakt voor het in het register opnemen van de berichtenboxnaam van ondernemingen en rechtspersonen. Onder "de wet", bedoeld in artikel 51, hoeft niet enkel de Handelsregisterwet te worden verstaan. In dit geval wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 51 biedt ter uitvoering van de Dienstenwet en de Dienstenrichtlijn.

Een berichtenboxnaam kan worden aangemaakt door eenieder, ook zonder dat er bij het aanmaken ervan identificerende gegevens worden opgegeven aan de beheerder van de berichtenbox. Daardoor is authenticatie en autorisatie van berichtenboxgebruikers niet mogelijk; een gebrek waardoor de betrouwbaarheid van de berichtenbox op een lager niveau blijft hangen. Binnen de berichtenbox vindt de authenticatie plaats aan de hand van loginnaam en wachtwoord combinaties. Omdat onbekend is welke persoon een bepaalde login-naam gebruikt, is er geen autorisatie mogelijk.

Door de berichtenboxnaam in het handelsregister op te nemen gaat het niveau van betrouwbaarheid van de berichtgeving via de berichtenbox omhoog.

Als er geen relatie gelegd kan worden met de inschrijving in het handelsregister, is niet met zekerheid bekend namens welke onderneming een bericht verzonden wordt. Als de relatie wel gelegd is, kan de onderneming worden geïdentificeerd. De identiteit van de persoon die de opgave doet wordt door de kamer van koophandel altijd gecontroleerd. Ook wordt de juistheid van de opgave gecontroleerd, in dit geval houdt dat in dat bij de opgave op enige manier gebruik gemaakt wordt van de berichtenbox, die ingeschreven moet worden. Dat kan door de opgave via de berichtenbox te doen, of door na de opgave (in persoon of per post) een bevestiging te sturen via de berichtenbox. Op die manier is de berichtenboxnaam met grote mate van zekerheid juist ingeschreven en staat daarboven vast dat de berichtenbox ook daadwerkelijk gebruikt wordt door de betreffende onderneming.

Als de gebruiker van de berichtenbox geïdentificeerd is, kan deze elektronische handtekeningen gebruiken binnen de berichtenbox, waarin de identiteit van de verzender als persoon of als bedrijf is versleuteld. Het authenticatie- en autorisatieniveau kan dan worden verhoogd, waardoor veiligere communicatie mogelijk is. Dat is daarna zichtbaar voor de overheidsgebruikers van de berichtenbox. Dat houdt in dat ook gevoeliger informatie door middel van de berichtenbox uitgewisseld kan worden tussen ondernemer en overheid over en weer. Daardoor kunnen formaliteiten en vergunningen elektronisch worden afgehandeld met een hoger betrouwbaarheidsniveau. Dat laatste is een noodzakelijke verbetering onder de Dienstenwet.

Een tweede verbetering is de volgende. De Dienstenwet (artikel 5, eerste lid, onderdeel a, onder 2° en artikel 14, eerste lid, onderdeel b) schrijft voor dat communicatie tussen de overheid en een dienstverrichter elektronisch moet kunnen. Zonder opname van de berichtenboxnaam kan dat alleen (op een betrouwbare manier) via de berichtenbox indien de ondernemer – dus niet de overheid – de betreffende communicatie initieert. Door de overheid geïnitieerde communicatie kan niet op een betrouwbare manier elektronisch worden afgewikkeld. Andere methoden, zoals e-mail, zijn onvoldoende betrouwbaar. In het handelsregister wordt weliswaar een e-mailadres opgenomen, maar dat kan bijvoorbeeld info@bedrijfsnaamX.nl zijn. Dat adres voldoet waarschijnlijk niet aan de eis dat het bedrijf heeft aangegeven dat het daarop voldoende bereikbaar is (artikel 2:14, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht).

Door opgave van de berichtenboxnaam van een onderneming in het handelsregister geeft de ondernemer aan dat zijn onderneming bereikbaar is via de opgenomen berichtenboxnaam. De overheid kan de onderneming (of rechtspersoon) dus – naast de reeds bestaande andere methoden – op deze elektronische manier bereiken. Door opgave van een berichtenboxnaam ter opname in het handelsregister maakt de onderneming of rechtspersoon kenbaar dat hij langs deze weg voldoende bereikbaar is en deze elektronische weg zodoende voldoet aan de vereisten van artikel 2:14, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht. Opgave van de berichtenboxnaam kan alleen dan geschieden, indien aan de ondernemer via dat medium voldoende bereikbaar is. Bij de opgave van de berichtenboxnaam zal dat onder de aandacht worden gebracht. Zodoende kan een bestuursorgaan, indien een berichtenboxnaam is opgegeven, ervan uitgaan dat de communicatie via de berichtenbox kan plaatsvinden.

Deze aanpassing geeft ook op die grond de mogelijkheid voor een betere uitvoering van de verplichtingen onder de Dienstenrichtlijn en de Dienstenwet.

Onderdeel C

Twee voorstellen van wet van de Minister van Veiligheid en Justitie nopen tot aanpassing van het Handelsregisterbesluit. Het betreft het bij koninklijke boodschap van 31 mei 2007 ingediende voorstel van wet tot aanpassing van het recht van besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (Kamerstukken II 2006/07, 31 058, nr. 2) (hierna Wetsvoorstel Flex-BV) en het bij Koninklijke boodschap van 6 november 2008 ingediende voorstel van wet houdende Wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de aanpassing van regels over bestuur en toezicht in naamloze en besloten vennootschappen (Kamerstukken II, 2008/09, 31 763, nr. 2) (hierna: Wetsvoorstel monistisch bestuur).

In het wetsvoorstel flex-BV wordt het bestaande systeem van kapitaalbescherming met een verplicht minimumkapitaal vervangen door een meer economisch getint systeem. In dat systeem wordt aan de oprichters en de aandeelhouders van een besloten vennootschap de vrijheid gelaten om de omvang en samenstelling van het vermogen van de vennootschap te bepalen. Het kapitaal mag in het nieuwe systeem bij oprichting dus ook zeer gering zijn (bijvoorbeeld 1 euro). Ook de verplichting om een maatschappelijk kapitaal op te nemen in de statuten komt te vervallen.

Crediteuren worden in dit systeem beschermd door de met aansprakelijkheid gesanctioneerde uitkeringstest. Nu crediteuren niet langer bescherming kunnen ontlenen aan het kapitaal, is er geen reden meer om voor te schrijven dat informatie over het maatschappelijk kapitaal en over houders van niet-volgestorte aandelen in het handelsregister moet worden opgenomen. Daarom worden de onderdelen c en d van artikel 22 Handelsregisterbesluit gewijzigd zodat deze niet langer volledig van toepassing zijn voor besloten vennootschappen. Aandeelhouders kunnen de informatie omtrent het kapitaal ontlenen aan het (interne) aandeelhoudersregister of de statuten van de vennootschap. Kiest een besloten vennootschap voor een vrijwillig maatschappelijk kapitaal – een mogelijkheid die het wetsvoorstel vereenvoudiging en flexibilisering bv-recht openlaat – dan moet dat blijken uit de statuten. De verplichting om de informatie omtrent het maatschappelijk kapitaal, en de houders van niet volgestorte aandelen op te geven, blijft evenwel ongewijzigd voor naamloze vennootschappen, Europese Naamloze vennootschappen en Europese coöperatieve vennootschappen. Met het oog daarop worden in het derde lid (nieuw) deze gegevens opnieuw genoemd.

De eerste vennootschapsrichtlijn (Richtlijn nr 68/151/EEG van de Raad strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de Lid-Staten worden verlangd van vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 58 van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken (PbEG 1968 L 65), zoals gewijzigd bij Richtlijn nr. 2003/58 van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2003 tot wijziging van Richtlijn 68/151/EEG van de Raad met betrekking tot de openbaarmakingsvereisten voor bepaalde soorten ondernemingen (PbEG 2003, L 221), schrijft voor in artikel 2, eerste lid, onderdeel e, dat, indien een besloten vennootschap een maatschappelijk kapitaal in de oprichtingsakte of statuten is opgenomen, deze het geplaatste kapitaal en het gestorte deel ervan registreert in het handelsregister. Op dit moment hebben alle BV's nog maatschappelijke kapitaal in de statuten vermeld staan. Omwille van die Europeesrechtelijke verplichting blijft de opgave van geplaatst kapitaal en het gestorte deel ervan dus nog nodig.

Op grond van het wetsvoorstel monistisch bestuur wordt het mogelijk dat bestuurders van vennootschappen een niet-uitvoerende rol krijgen. Dit onderscheid is mede van belang voor de aansprakelijkheid van bestuurders op grond van artikel 2:9 van het Burgerlijk Wetboek. Het huidige artikel 22 kende het verschil tussen uitvoerend en niet-uitvoerend bestuurder niet, waardoor het niet mogelijk was deze rol op te nemen in het handelsregister. Met deze wijziging wordt dat wel mogelijk.

Onderdeel D

Officiëren van Justitie zijn krachtens artikel 28, derde lid van de wet geautoriseerd tot het inzien van afgeschermdde woonadressen. Dat geldt tot dusver niet voor gerechtelijke instanties terwijl ook die in de uitoefening van hun taak regelmatig behoefte hebben aan bedoelde bevoegdheid. De gerechtelijke instanties krijgen op grond van de aanvulling van artikel 51, eerste en derde lid, van het Handelsregisterbesluit 2008, inzage in de voor derden afgeschermdde woonadressen zoals die van bestuurders en andere functionarissen van rechtspersonen.

Artikel II

Onderdeel A

Op grond van artikelen 21 en 22 van de Handelsregisterwet wordt voor "ten kantore van het handelsregister" gedeponeerde bescheiden inzage verleend of worden afschriften ervan verstrekt. De gedeponeerde bescheiden bestaan onder meer uit jaarrekeningen, algemene voorwaarden en statuten. Hoewel veel deponeringen worden gedaan op grond van andere regelgeving dan de Handelsregisterregelgeving en strikt genomen ook niet worden 'ingeschreven' in het handelsregister, zijn ze wel degelijk vrijwel onlosmakelijk met de inschrijvingen in het handelsregister verbonden. Het Financieel besluit handelsregister wordt aangepast om dat te verduidelijken. Een inhoudelijke wijziging is niet beoogd. In het tweede lid van onderdeel A wordt de terminologie in lijn gebracht met de terminologie van artikel 50 van de Handelsregisterwet .

Onderdeel B

Het nieuw in te voegen artikel 5 stelt de betalingstermijn vast voor de inzage en verstrekking van handelsregister. Voor de volgende producten dient de vergoeding direct te worden voldaan:

- aan de balie (ten kantore) inzien;
- door middel van internet (www.kvk.nl/handelsregister) inzien;
- telefonische inlichtingen (0900 – 123 45 67) en
- voor het verstrekken van afschriften of uittreksels door middel van fotokopie, afdruk/print, online of toezending per e-mail.

Voor andere producten wordt een betalingstermijn van vier weken aangehouden. Dat zijn dan onder meer producten als gebruik van handelsregisterinformatie door gekoppelde systemen en op verzoek samengestelde adres-bestanden of mutatieabonnementen.

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,